

Студент 4 курсу
факультету економічної інформатики ХНЕУ

СТАТИСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Анотація. Розглянуто загальну схему статистичного дослідження якості продукції, а також її значення, сутність та вплив на діяльність підприємства. Основна увага зосереджена на аналізі систем якості та методів аналізу оцінки якості продукції на підприємстві.

Аннотация. Рассмотрена общая схема статистического исследования качества продукции, а также ее значение, сущность и влияние на деятельность предприятия. Основное внимание сосредоточено на анализе систем качества и методов анализа оценки качества продукции на предприятии.

Annotation. The article deals with the general scheme of statistical research of product quality, as well as its value, nature and impact on the company. The analysis of quality systems and methods for analyzing product quality assessment at the enterprise are emphasized.

Ключові слова: якість продукції, системи якості, методи оцінки якості продукції.

Ринкова економіка висуває нові вимоги до якості продукції промислових підприємств. Це обумовлено тим, що за зростаючої глобалізації ринків товарів якість є не просто невід'ємною складовою конкурентоспроможності, але й необхідною передумовою виживання підприємств, галузей, країн. Зростання якості продукції в сучасних умовах розглядається як одна з важливих умов розвитку. Проблеми дослідження якості продукції присвячено праці багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених: Арістова О. В., Бичківського Р. В., Аличева А. В., Е. Денінга, К. Ісікава, Койфмана Ю. І., Яншина Ф. Е. та ін. [1, с.162]. Але потребують подальшого вивчення питання визначення шляхів удосконалення діючих систем оцінки якості продукції.

Традиційно категорія якості є багатовимірним поняттям, що проявляється через фундаментальне визначення, яке уособлює сутність об'єкта та його зміст. Прикладне поняття якості належить до конкретних об'єктів. Розкривають прикладне поняття технократичний та інноваційний підходи, які характеризують якість через властивості та включення в процес його формування допоміжних елементів (постачальників, споживачів, ресурсів). Це пов'язано з тим, що:

по-перше, кожен процес не існує сам по собі, а стосується конкретного власника;

по-друге, загальні результати успішної діяльності підприємства формуються шляхом об'єднання в єдину сукупність цих процесів та їх власників.

Багатовимірність та ємність поняття якості не дає змоги чіткого його визначення (рис. 1). Аналіз літературних джерел [1 – 4] показав, що виявлення схожих та протилежних поглядів на це питання дозволяє через аналіз загальних властивостей якості виявити зміст категорії.

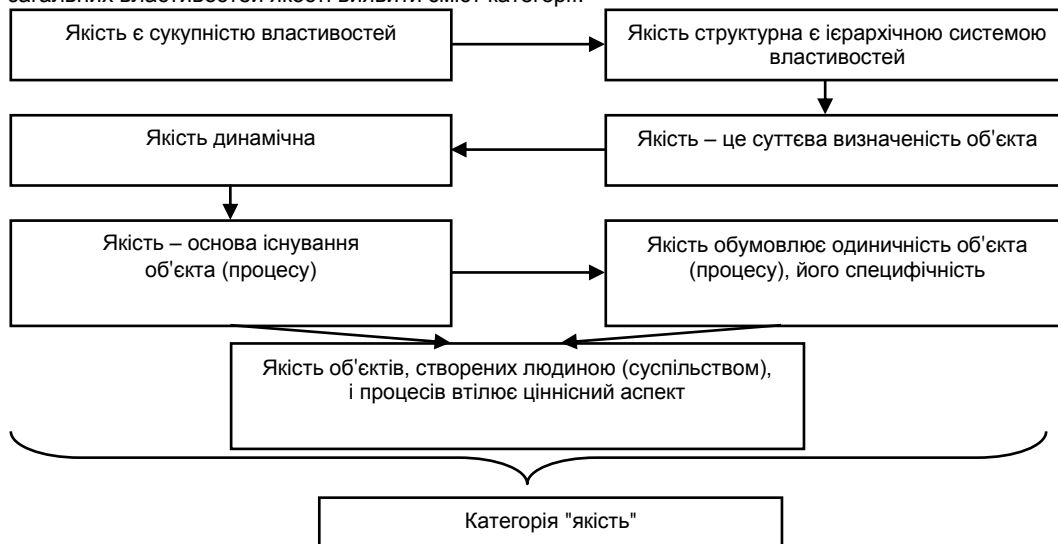

Рис. 1. Змістова характеристика визначення категорії "якість продукції"

Управління якістю пов'язане з обробкою та аналізом інформації, що є на підприємстві. У зв'язку із цим виникає потреба у визначенні інформаційної моделі управління якістю продукції.

Унаслідок того що інформація використовується для оперативного контролю й управління якістю, інформаційну модель управління необхідно пов'язати з напрямом застосування. Аналіз методів оцінки рівня якості продукції та їх управління дасть змогу побудувати інформаційно-операційну модель управління якістю продукції, яка має замкнутий цикл (рис. 2).

Незважаючи на те що для управління й оцінки якості продукції існують численні загальноекономічні методи, на практиці більшість із них не знаходять свого застосування або через специфіку даних на виробництві, або через неможливість вирішити необхідне поставлене завдання.

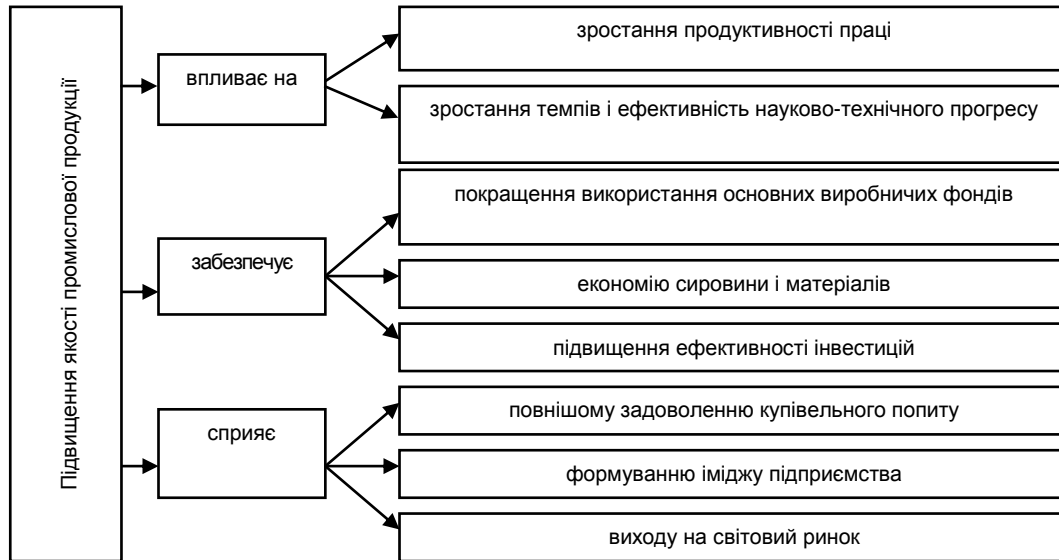

Рис. 2. Вплив якості продукції на показники ефективності діяльності підприємства

У сучасних умовах господарювання виділяють три рівні розвитку системи якості, це: система, яка відповідає вимогам стандартів ISO серії 9000; система TQM, на засадах якої створено моделі, що використовуються підприємствами та компаніями як інструменти самовдосконалення; система, яка враховує вимоги стимулювання [2, с. 60].

Оцінка рівня якості продукції на основі зазначених системи традиційно здійснюється наступними методами (рис. 3).

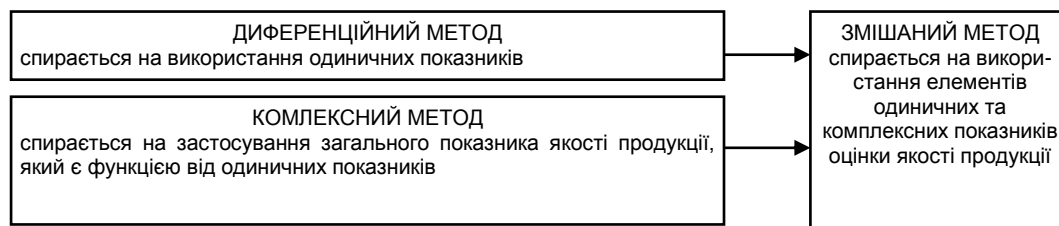

Рис. 3. Загальні методи оцінки якості продукції

Однак наведені методи дають уявлення про визначення фактичної якості продукції. З метою дослідження взаємозв'язків між показниками, причин зміни якості продукції доцільно використовувати наступні статистичні методи:

регресійний аналіз, що дозволяє створити кількісну модель, яка характеризує зміну якості продукції за рахунок зміни процесу виробництва;

дисперсійний аналіз, який дозволяє поділити загальну функцію зміни процесу на частини, виявити причинно-наслідкові зв'язки та пріоритети в діяльності для покращення якості;

графічні методи, що дозволяють врахувати випадкову варіацію, до якої неминуче схильна якість промислової продукції в процесі виробництва.

Таким чином, статистичний аналіз даних щодо якості продукції дає змогу краще зрозуміти природу, масштаб та причини зміни якості продукції на підприємстві.

Література: 1. Жирний Г. Г. Якість та статистика: мета та спосіб / Г. Г. Жирний // Прикладна статистика Актуарна та фінансова математика. – 2005. – № 1–2. – С. 161–168. 2. Черномаз В. С. Сучасний підхід до управління якістю промислової продукції / В. С. Черномаз // Регіональні перспективи. – 2006. – № 3–5(40–42). – С. 58–61. 3. Мазур И. И. Управление качеством : учеб. пособ. для студентов вузов, обучающихся по специальности "Управление качеством" / И. И. Мазур, В. Д. Шапиро. – 3-е изд., стер. – М. : Изд. Омега-Л, 2009. – 400 с. 4. Огвоздин В. Ю. Управление качеством. Основы теории и практики : учеб. пособ. / В. Ю. Огвоздин. – М. : Изд. "Дело и Сервис", 1999. – 160 с. 5. Єгупов Ю. А. Організація виробництва на промисловому підприємстві : навч. посібн. / Ю. А. Єгупов. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 488 с.